

Ruimtelijke ontwikkeling als motor voor een landschap van hoge kwaliteit

BOUWSTEEN VERSTEDELIJING

genheid en profiteren van de werkgelegenheid en het hoge voorzieningenniveau van de grote steden. We hebben wel de lusten, maar niet de lasten (drukke, grotere onveiligheid) van een grote stad.

Door de unieke positie van het Groene Hart tussen drie metropolen in kenmerkt de regio zich door een hoge mate van de aanwezigheid van banen op pendelafstand.

Een sterke regio in de Deltametropool

Te midden van de grote metropolen wordt onze streek gekenmerkt door een karakteristiek landschap met veel groen en water. De gemeenten Alphen, Gouda en Woerden bieden de regio die complete steden met vitale kernen. De steden zijn knooppunten in de polycentrische metropool die de Randstad is. De regio biedt een complementair aanbod aan de omliggende grote steden en is er goed mee verbonden. Bovendien vervult de regio een belangrijke rol in de verstedelijking van de Randstad. Enerzijds door het bieden van een aantrekkelijk landschap, anderzijds door een complementair woon- en werk-aanbod te bieden. Hoe langer hoe meer vormen Alphen, Gouda en Woerden een onmisbare schakel binnen de verstedelijking van de Randstad. In Alphen, Gouda en Woerden woon je als je in het groen wilt wonen, wel nabij maar niet in een grote stad. Ruim, betaalbaar, rustig én midden in het groen. Je bent zo in het buitengebied voor recreatie en sport. En door de goede ontsluitingen per weg en (hoogwaardig) OV ook zo in de nabijgelegen metropolen. Kleinere kernen zijn goed ontsloten via de knooppunten Alphen, Gouda en Woerden. We bieden een eigen compleet voorzieningenniveau, veel werkgele-

Onze gemeenten zijn aantrekkelijk voor gemêleerd publiek. Voor lager en middelbaar hoogopgeleide mensen die voornamelijk het MKB in de omgeving of in de zorg in de grote steden werken. En voor hoogopgeleide gezinnen die werken in de grote steden maar in een groene omgeving of geboortestad willen wonen. Steeds meer blijkt dat onze gemeenten een plek worden voor gezinnen die uit de grote steden vertrekken en bij ons een **betaalbare, gezonde en bereikbare** woonplek vinden.

Vitale steden in een vitale regio

Onze steden hebben een krachtig en divers MKB. Hiermee levert de regio een belangrijke bijdrage aan de Nederlandse economie: het MKB biedt ruim 70% van de werkgelegenheid en ruim 60% toegevoegde waarde aan het BBP. De drie grote gemeenten concentreren zich vooral op handel en verschillende soorten dienstverlening, terwijl kleinere gemeenten sterker geconcentreerd zijn in landbouw, industrie en recreatie en toerisme. In vergelijking met de omliggende metropolen is er relatief veel mbo-geschoolde bevolking actief in het Groene Hart. Er is geen overheersend economisch cluster of multinational. Er zijn juist veel "hidden champions"; koplopers op het gebied van innovatie, die individueel contact hebben met onderzoeksinstituten, universiteiten en hogescholen. Snelgroeiende bedrijven zijn in ICT, maakindustrie en dienstverlening actief. Opvallend is dat de bedrijven in de steden en omliggende dorpen elkaar ondersteunen, dienen en met elkaar samenwerken. Dit is een goede basis die verder benut kan worden.

Ontwikkelingen

Er zijn ontwikkelingen gaande die voor de stedelijke ontwikkelingen van Alphen, Gouda en Woerden van belang zijn. Binnen de economie is het strategisch accent verschoven van efficiëncy naar innovatie. Middelgrote steden dreigen iets van hun concurrentievoordeel aan de metropolen te verliezen. Metropolen zijn in het voordeel omdat zij over meer stedelijke massa en dichtheid en daarmee samenhangende agglomeratievoordelen beschikken. Daarnaast hebben ze met hun universiteiten en hogescholen de voor de kenniseconomie noodzakelijke infrastructuur in huis.

Ondertussen leidt de enorme druk op de woningmarkt in combinatie met de nadruk op binnenstedelijke woningbouw, tot transformatie van bedrijventerreinen. Bedrijven met vaak laag en middelbaar opgeleid personeel, worden uit de (grote) steden gedreven. Hun werknemers zijn minder bereid om lang te reizen voor werk, deels ingegeven door de hoge kosten ervan. Tegelijkertijd is het MKB een speler van belang in groeiende sectoren als de duurzaamheidssector

(energietransitie), en de bouw, waarvoor technisch, vaak MBO-geschoold personeel nodig is.

Kansen

Deze ontwikkelingen vragen om aandacht voor verbinding van onze bedrijven met de kenniseconomie van de Randstad. Ze bieden gezien de aard van onze economie ook kansen. De sleutel zit in *nabijheid en complementariteit*.

Onze regio biedt kansen die in de metropolen steeds minder geboden kunnen worden.

Onze krachtige en diverse MKB is complementair aan de economie van de grote steden. De kenniseconomie heeft het MKB nodig. Wat bedacht wordt moet ook gemaakt worden en heel wat ondersteunende diensten en producten worden door het MKB geboden. Alphen, Gouda en Woerden hebben nog fysieke ruimte voor groei van deze bedrijvigheid, die in de stad steeds minder plek krijgt. Onze ligging in de directe nabijheid van de grote steden maakt dat

we aantrekkelijk zijn voor bedrijven die op een goed te bereiken locatie wil zitten maar niet de hoofdprijs kunnen of willen betalen. Daarnaast worden er kansen gezien voor circulaire bedrijvigheid.

De nabijheid bij de metropolen biedt kansen om het MKB goed aan te sluiten op de kenniseconomie. Diverse bedrijven – onder andere in de maakindustrie – weten al kennis- en onderwijsinstellingen aan zich te binden voor innovatie en onderwijs. Door het opstellen van een onderwijsagenda, kan deze ontwikkeling versterkt worden.

Als we deze kansen verzilveren bieden wij werkgelegenheid die in de metropolen steeds minder te vinden is en goed aansluit op ons inwonersprofiel. Dit gaat zowel om laaggeschoold als hoger geschoold werk. De beschikbaarheid van werk in de eigen regio beperkt bovendien de nu hoge woonwerkpendel. Naast effecten op klimaat en leefbaarheid, is dit voor lagere inkomensgroepen van groot belang, mede ingegeven door hoge reiskosten. We verwachten tegelijkertijd meer werk voor hoger opgeleiden,

al zal een deel bereid blijven te reizen naar de metropolen, waar zij makkelijk en snel kunnen komen. Dit is niet louter ongunstig, omdat het ook tot een hogere OV-voervoerswaarde leidt en dus een betere dienstregeling. Dit komt de bereikbaarheid weer ten goede.

Een grotere regionale werkgelegenheid levert tot slot een bijdrage aan de vitaliteit van onze steden, vanwege werkgelegenheid, vitale bedrijventerreinen en de bijdrage van bedrijven aan verenigingsleven en cultuur.

Wat is hiervoor nodig

- Omdat AGW complementaire woonmilieus bieden in de Randstad, en hoe langer hoe meer onderdeel zijn van de grootstedelijke systemen, zijn goede verbindingen naar de grote steden essentieel. Zeker nu blijkt dat als maar een klein deel (6%) van de werknemers in plaats van de auto het OV pakt, files verdwijnen. Vervolgens profiteren omliggende kernen als ook zij vanuit de knooppunten bediend worden.

- Voldoende (schuif)ruimte voor bedrijvigheid om groei van het MKB mogelijk te maken, inclusief goede bereikbaarheid bereikbaarheid richting het achterland; een essentiële factor in het ondernemers- en vestigingsklimaat voor een goed florerend MKB. Bestaande bedrijventerreinen opwaarderen en beter benutten en uitbreiden waar nodig.
- Realiseren van voldoende, betaalbare woningen, waaronder zeker ook eengezinswoningen. We bieden ruimte aan de sterk groeiende belangstelling om in het Groene Hart te komen wonen, zo voorkomen we verdringing op de woningmarkt en behouden we onze gedifferentieerde bevolkingssamenstelling, waar ook lage en middeninkomens kans hebben op een eengezinswoning. Deze gemeleerde bevolkingssamenstelling kunnen we een volwaardig voorzieningenniveau bieden. Aanvullende voordelen zijn het beperken van de negatieve woonwerkpendel voor mensen die in onze regio werken en de groei van de beroepsbevolking voor het bedrijfsleven.
- Het bieden van een aantrekkelijk woonmilieu met volwaardig voorzieningenniveau dat voor velen aantrekkelijk en betaalbaar is. Onze woonmilieus zijn complementair aan die van de grote steden met hun (steeds) hoge(re) dichtheden. We versterken de ruimtelijke elementen van de middelgrote steden die goed gewaardeerd worden: een groen en gezond woonmilieu dat geschikt is voor een gemêleerde groep inwoners, in het bijzonder voor gezinnen.

Doelstellingen 2030

AGW ontwikkelen zich tot volwaardige knooppunten in het knooppuntennetwerk van de

Deltametropool. Zij worden ontsloten via hoogwaardig, hoogfrequent openbaar vervoer en goede (snel)fietsroutes. Aanvullende routes en stations als Gouweknoop en Hazerswoude Rijndijk en studie naar kansen voor verbinding Rotterdam Schiphol via Zoetermeer, Gouweknoop en Alphen.

Verstedelijking faciliteert verbonden vitaliteit waarbij zowel de knooppunten AGW als omliggende kernen profiteren van een goed voorzieningenniveau, aantrekkelijk en betaalbaar woonmilieu en voldoende werkgelegenheid nabij.

Kracht van het landschap

Voor onze regio is het open cultuurhistorische landschap van grote waarde. De kwaliteit van het Groene Hart is een belangrijke vestigingsfactor. Zowel voor het Groene Hart zelf als voor MRDH, MRA en Utrecht. De steden in het Groene Hart blijken steeds aantrekkelijk te zijn voor de eigen inwoners en mensen van buiten. Vaak gaat het om gezinnen die de grote steden verlaten omdat zij geen passende woonplek kunnen vinden, deze steden te druk vinden en de groene opzet van AGW en het nabijgelegen landschap waarderen.

Ontwikkelingen

Niks doen is geen optie is wellicht de beste samenvatting van de opgaven waar het Groene Hart voor staat. De toekomst van de landbouw staat onder druk. Bodemdaling, stikstofproblematiek, verzilting, aantasting van de biodiversiteit en het afnemende aantal banen vragen om oplossingen. Ook al omdat de landbouw fungeert als drager voor het landschap. Er zijn toekomstbestendige dragers nodig.

Meerdere ruimteclaims vragen om zorgvuldige inpassing in het landschap. Er is ruimte nodig voor energieopwek, bedrijventerreinen en woningbouw. We kunnen en willen het ons niet permitteren om hieraan geen ruimte te geven, gezien de hoge spanning op de woningmarkt. Bedrijven en dus lokale werkgelegenheid lopen tegen grenzen en de transitie naar duurzame energie vraagt om locaties voor energieopwek. Als deze ruimteclaims niet zorgvuldig worden ingepast dreigt verrommeling van het landschap.

Ten aanzien van woningbouw speelt dat binnenstedelijke ontwikkeling tegen grenzen aanloopt. In sommige gevallen raken binnenstedelijke locaties uitgeput en we willen tegelijkertijd ook bedrijven de ruimte willen bieden. Om verdringing op de woningmarkt te voorkomen is het zaak om ook naar de randen van enkele steden en kernen te kijken.

In alle gevallen is het zaak om goed te kijken naar de kwaliteit van het landschap, dat niet overall even hoog is. De hoogwaardige onderdelen vragen om bescherming, laagwaardige onderdelen juist om versterking.

Landschap als kans

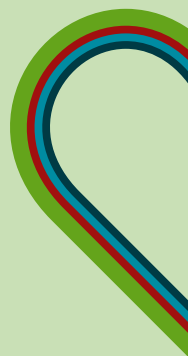
Evident is dat we ons open landschap willen behouden. Het waardevolle buitengebied gebruiken we als plek waar agrariërs met duurzame, toekomstbestendige verdienmodellen fungeren als dragers van het landschap, waar natuurlijke waarden worden versterkt, het landschap beter kan worden beleefd waarin de recreatieve sector een grotere rol speelt. Op een aantal locaties zijn er kansen om de

kwaliteit van stadsranden te versterken via landschappelijke verstedelijking. Door middel van “landschapsplannen” kunnen harde overgangen tussen stad en landschap verbeterd worden. Deze plannen gaan uit van een ecologische raamwerk waarbinnen de functies wonen en werken worden gecombineerd met (nieuwe) natuur en water. Woningbouw staat het landschap niet in de weg, maar levert een bijdrage aan biodiversiteit, klimaatbestendige inrichting en groene en gezonde steden.

Doelen 2030

We zoeken nieuwe dragers voor het landschap:

- Agrariërs met toekomstbestendige verdienmodellen.
- landschappelijke verstedelijking: benutten van woningbouwlocaties voor landschappelijke verstedelijking om de woningbehoefte in goede banen te leiden en nieuwe dragers voor het landschap te realiseren.
- Een sterke recreatieve sector met goede, meerdaagse mogelijkheden om het Groene Hart te beleven.

**REGIONALE
SAMENWERKING**

ALPHEN AAN DEN RIJN
GOUDA
WOERDEN